

WAT DE VERBONDEN ONS LEREN

A. E. Knoch

Inhoud

Het verbond van de regenboog.....	4
Het teken van de regenboog.	4
Het verbond van het land.....	5
Gods verschillende handelwijzen (tactieken) met Israël.	7
Waarom een verbond van de wet?.....	7
De wet.	8
Opdat iedere mond gestopt zal worden.	9
Drie ontwikkelingen van het verbond.	10
Het nieuwe verbond.....	10
Ons “verbond”.....	11

Wat de verbonden ons leren

Zeven bijzondere verbonden gebruikt God om de mensen hun zonde en hulpeloosheid te leren en hun te laten zien, dat zij Zijn kracht en hulp nodig hebben. Het eerste verbond werd met Noach gesloten, om levende zielen van de aarde voor de vloed te redden door middel van de ark (Gen. 6:17,18). Het tweede beloofde aan alle levende wezens, dat zoiets zich nooit meer zou herhalen; en de regenboog bevestigde dat (Gen. 9:8-17). Het derde verbond, met Abram, beloofde hem het land (Gen. 15:18-21). Het vierde, met Abraham, beloofde hem een zaad; het teken van dit verbond was de besnijdenis (Gen. 17:1-4). Het vijfde, met Israël in de woestijn, gaf dit volk een wet, dat het niet kon houden (Ex. 19:3-6). Het zesde zal een nieuw verbond met hetzelfde volk zijn, dat God met hen zal sluiten, als hun Messias komt (Jer. 31:31-34; Rom. 11:26,27). Het zevende verbond is het geestelijke verbond met de gelovigen in Christus Jezus; dat is nu van kracht (2 Cor. 3:3-6)

De les, die elk afzonderlijk verbond ons leert, is: *dat alleen God in staat is een verbond te houden*. Wordt dit aan menselijke inspanning overgelaten, is er slechts volledig falen. De lange scholing, die de mens zijn onbekwaamheid moet bewijzen, is een van de belangrijkste middelen om hen voor de juiste onderschikking in de voleinding voor te bereiden.

De gebruikelijke verklaring luidt, dat een verbond een afspraak is tussen twee of meer personen of partijen. De theologie schijnt daaronder beloften van God te verstaan, verbonden aan voorwaarden, die de mens moet vervullen, zoals gehoorzaamheid, bekering, geloof, enz. Dan zou echter het eerste verbond, dat God sloot, helemaal geen verbond geweest zijn, want daar waren geen verplichtingen, maar alleen instructies, die de ark betroffen. Ik denk, dat het met opzet een "verbond" genoemd werd om de belangrijkste karaktertrekken van alle verbonden van God te openbaren in tegenstelling tot menselijke verdragen. God kan en zal steeds doen, waartoe Hij Zich verplicht heeft. Maar de mens kan dit nooit uit eigen kracht, maar alleen voor zover Gods heilige Geest hem daartoe in staat stelt. Dit wordt door de andere vroege verbonden geïllustreerd, waarin het menselijke element zijn passende plaats krijgt. Het verbond van de wet, die Israël moest houden, bewees een volledige mislukking te zijn. Maar niet van Gods kant, want Hij gaf het met het doel de mens zijn hulpeloosheid te leren. Dit is de ware betekenis van Rom. 7:7, waar gevraagd wordt, of de wet soms *zonde* is ["volstrekt niet!"], want *zondigen* en *doelmissen* zijn in de grondtekst een het hetzelfde woord.

Voordat Noach met zijn familie en de dieren in de ark gingen, sloot God een eenzijdig verbond met hem alleen. Details worden niet genoemd. Er werd hem alleen maar bevolen met allen, die in leven moesten blijven, in de ark te gaan. Omdat dit het eerste verbond was, dat de Schrift vermeldt, verdient het speciale aandacht, vooral, omdat het om het behoud van leven gaat. Er waren geen voorwaarden, geen "als jij..." en geen "je zult..." Dat Noach en de anderen in de ark zouden gaan, wordt als vanzelfsprekend aangenomen. Is dit geen heerlijk schaduwbeeld, dat op de toekomstige redding van alle mensen wijst (1 Tim. 4:10)? Het feit, dat alle latere generaties (in deze eon en daarna) als kiem vevat waren in de toen geredde mensen, is een verwijzing naar Gods allesomvattende redding. De ark is een prachtig type van Christus en Zijn reddende kracht. Alle verbonden, die ELOHIM alleen sloot, zijn eenzijdig, net als dit eerste verbond. Worden er voorwaarden toegevoegd, die anderen moeten vervullen, dan zijn ze een *tijdelijke* mislukking, maar

ten slotte worden ze in Gods hand toch een succes, want Zijn Geest heeft de macht om het doel te bereiken.

Het verbond van de regenboog

Voor de zondvloed waren de weersomstandigheden anders dan tegenwoordig. Wij lezen in Gen. 2:6 dat in plaats van regen damp uit de aarde opsteeg en de gehele aardbodem bevochtigde. Onweer en stormen zijn abnormaal; zulke storingen in de atmosfeer waren er destijds niet. Als we de eerste keer iets over regen vernemen, veroorzaakt hij de zondvloed. De Here God sprak: "Ik zal het doen regenen op de aarde 40 dagen en 40 nachten" (7:4). Sindsdien zijn de toestanden hetzelfde gebleven, zodat wij niet alleen regen hebben, maar dikwijls verwoestende wolkbreuken, die tot verschrikkelijke overstromingen leiden. Dan kan men zich misschien angstig afvragen: zou er weer een zondvloed komen? – Dat is uitgesloten, want God staat er borg voor, dat het niet opnieuw zal gebeuren.

Het teken van de regenboog

Het zichtbare getuigenis van de trouw, waarmee God het eerste verbond houdt, is dat er levende zielen op aarde bestaan. Eenieder van ons is een teken van Zijn bewaring in het verleden en een waarborg van Zijn redding in de toekomst. Maar God gaf aan de mens veel meer dan dat. Hij sloot Zijn verbond niet alleen met Noach, maar met alle vlees, zowel met zijn nakomelingen als ook met alle andere levensvormen (Gen. 9:16). Deze redding beperkt zich ook niet tot de gelovigen, maar geldt allen. Daarom heeft God Zich verwaardigd een zichtbaar teken van dit verbond te geven, dat ieder kan zien en dat twee eonen duren zal, tot een dergelijke belofte niet langer nodig is. Maar wie let er op zijn wonderbaarlijke betekenis en aanbidt God, als hij het teken ziet? Iedere regenbui zou ons aan het steeds voortgaande bederf van de aarde moeten herinneren. Maar de regenboog, die hem vaak begeleidt, verzekert ons, dat hij nooit de omvang van een zondvloed zal aannemen. Het vernietigingsmiddel werd zelf zo tot drager van de blijde boodschap, dat zo'n gericht zich nooit zal herhalen.

Omdat de regenboog ontstaat, doordat zonnestrallen breken in myriaden van waterdruppeltjes in de lucht, staat hij in nauw verband met wolken en onweer. Het water bevond zich in de eerste eon boven en onder de atmosfeer, want deze werd als scheiding tussen de wateren gemaakt (Gen.1:7). Het klimaat was in die tijd dus kennelijk zeer droog, er was geen overmaat aan vocht in de luchtlaag, maar overvloedige bevoeiing vond van onderaf plaats. Luther schrijft, dat een nevel opsteeg, maar het was vocht uit de diepte, dat via haarbuisjes de oppervlakte van de aardbodem bereikte. Omdat er geen wolken waren en geen regen, kon er ook geen regenboog zijn. Maar bij de zondvloed werden de spleten (NBG: sluzen) van de hemelen geopend (7:11), zodat de wateren boven de atmosfeer daar doorheen naar beneden kwamen en 40 dagen regen tot gevolg hadden. Zolang het water *in* de lucht wordt opgeslagen en niet *erboven*, schijnt er geen gevaar van een nieuwe zondvloed te zijn. De regenboog verzekert ons, dat het vocht, waardoor hij veroorzaakt wordt, *in* de lucht zweeft.

Wie heeft nog niet die zo wonderlijk gekleurde boog bewonderd, die God ons gaf als teken van Zijn verbond met alle levende wezens op aarde? Maar wie begrijpt ten volle de grote en geweldige verzekering, die daardoor bevestigd wordt, en waar vindt dit weerklank in de harten? Deze boog verandert het element, dat eens tot vernietiging van de mensen diende, in een heerlijke belofte van toekomstige bewaring. Vele en zware rampen zijn over de aardbewoners losgebarsten.

Oorlogen en hongersnoden, epidemieën en catastrofes in de natuur, waaronder kleinere overstromingen, zijn er geweest, maar nooit meer een vloed van zo'n omvang. In tegendeel, regen is meestal een grote zegen. In het komende Koninkrijk zal hij worden onthouden aan de volkeren, die weigeren om voor de aanbidding naar Jeruzalem te komen (Zach.14:17).

De meeste vertalers schrijven, dat de regenboog een teken van het "eeuwige" verbond van God met alle vlees is; maar dit veronderstelt, dat zo'n belofte *altijd* nodig is. Als eenmaal de eonen voorbij zijn, dan is er helemaal geen mogelijkheid meer voor een zondvloed en zo'n verbond heeft dan geen enkele betekenis meer. Het kan slechts voor de duur van de eonen bestaan; daarom noemen wij het een *eonisch* verbond.

Het verbond van het land

De Here God bracht Abram uit Ur der Chaldeeën en beloofde hem het land van de rivier van Egypte tot de Eufraat, dat in de toekomst door zijn nakomelingen *ingenomen* zou worden. De eigenlijke betekenis van deze woorden is, dat hij het vruchtgebruik, dus het gebruiksrecht ervan zou hebben, terwijl God de Eigenaar bleef. Maar Abram wenste nog meer tekenen. Dus werd hem opgedragen het ritueel voor te bereiden, waardoor in de oudheid verbonden bindend gemaakt werden. Hij moest vijf offerdieren slachten: een jonge koe, een geit en een ram middendoor delen en deze met de duiven zo ordenen, dat beide partijen tussen de stukken door konden gaan. Dit betekende: moge ik worden als één van deze offers, als ik dit verbond niet houd! Dit gebruik wordt ook in Jeremia 34:18,19 vermeld. Dit is ook de verklaring voor Hebr. 9:16,17 (CV) – "Een verbond wordt slechts op (Gr.: *epi*) dode offers bevestigd"¹ Het was ongeldig zolang de offerdieren leefden. Nadat JHWH Abram verklaard had, dat het nog 400 jaar zou duren, voor zijn nakomelingen het land zouden krijgen, gingen de symbolen van de aanwezigheid van God ter bevestiging van de belofte tussen de offers door (Gen. 15:1-21).

Maar Abram van zijn kant mocht er niet tussendoor gaan en daarmee een verplichting op zich nemen; want er werd hem niets opgelegd. God alleen stelde zich garant voor de vervulling. Het was een verbond, dat alleen geloof vereiste, net zoals het verbond met Noach, zonder enige afhankelijkheid van mensen. Daarom is dit verbond onverbreekelijk en zal op de juiste tijd gerealiseerd worden. – Maar er kwamen twee andere verbonden tussen, van de besnijdenis en van de wet en dat stelde de vervulling uit.

Na de geboorte van Ismaël, die naar het vlees verwekt was (Gal. 4:23), sloot ELOHIM een bijzonder verbond met Abram, waarbij Hij diens naam in Abraham veranderde. Hij gaf hem en zijn nakomelingen het land onder de ene voorwaarde, dat zij hun vlees moesten besnijden. Het land en zijn zegeningen zullen eens aan een trouw overblijfsel van het volk toevallen, dat het *geloof* van Abram heeft, *voordat* hij de besnijdenis aan zichzelf voltrok. Dit omvat niet al zijn nakomelingen naar het vlees. Daarom was het teken van dit verbond het *afsnijden van een deel* van het vlees. Als gevolg daarvan heeft ook het vleselijk gezinde Israël niet het land behouden. Niet omdat zij niet besneden waren, maar omdat zij zich op hun vleselijke afstamming van Abraham beroemden en zich daarop verlieten in plaats van op God. Deze les heeft zich op verschillende manieren steeds weer in hun geschiedenis herhaald. In plaats van te begrijpen wat de besnijdenis hun moest leren (namelijk de

¹ HSV: want een testament is bindend na iemands dood; NBG: een testament wordt alleen van kracht, indien er iemand gestorven is.

betekenisloosheid van het vlees), verdraaiden zij deze in het tegendeel. Hun vermeende vleselijke voordelen waren hun grootste roem.

Tegenwoordig zijn er veel Messiasgelovigen onder de Joden in Israël; de meesten van hen weten niets van hun ware positie als leden van het geestelijke lichaam van Christus. Evenals vele anderen uit de volkeren hopen zij op een plaats in het Israëlitische koninkrijk op aarde. Zij verwachten, door de grote verdrukking te moeten gaan, voordat hun Messias op de Olijfberg verschijnt, en zij hopen, onder Zijn heerschappij een hoge status te krijgen. God zij gedankt, dat Hij hen *heerlijk* zal “teleurstellen”, als Hij hen voor die tijd tot iets hogers wegneemt. Want de tijd voor Israël's aanneming breekt pas aan, als Christus allen, die van Hem zijn, naar Zich toe in de lucht heeft weggegrist, en het maakt niet uit of zij van deze verwachting iets wisten of niet. Het geloof aan Hem is hierin alleen doorslaggevend. Besnijdenis en vleselijke voordelen worden door Paulus “afval” genoemd. Want wij vertrouwen niet op vlees. Hij noemt hen, die op vlees vertrouwen, zelfs de “versnijdenis” (Fil. 3:2-11).

De Joden beweren, dat God hun het land gaf, zodat het aan hen toebehoort, omdat zij van Abraham afstammen en het verbond van de besnijdenis houden. Maar zij vergissen zich op twee punten. Het land *behoort* JHWH, de Eigenaar van de gehele aarde. Als Hij het hun zonder voorwaarde overgedragen had, dan had Hij hen ook daar gelaten, ongeacht hoe zij Hem behandelden. Maar zij verloren dikwijls grote delen en van tijd tot tijd zelfs alles, zoals bij de Babylonische ballingschap en later bij de verstrooiing naar alle landen. Zelfs nu zou JHWH hen daar moeten bewaren, als Hij hen eens voor altijd tot eigenaar gemaakt had. Zij zijn echter alleen vruchtgebruikers van Zijn eigendom en kunnen eruit geworpen worden, als zij JHWH niet betalen, wat Hem toekomt. Tegenwoordig bezitten zij slechts een gering deel van het aan hen beloofde gebied, hun positie is onzeker, en zij worden van alle kanten bedreigd. Niet eens het tempelterrein, waarop hun toekomstig heiligdom moet staan, hebben zij terug.

Het teken van de besnijdenis moest de Joden leren, dat het land niet alleen voor het *vleselijke* zaad van Abraham is, maar voor Abrams *geestelijke* nakomelingschap. Het is niet voor Ismaël, hoewel ook hij besneden werd, maar voor Isaïc. Zolang de ware betekenis van het ritueel miskend wordt is het slechts een verminking van het vlees, zonder waarde in de ogen van God. Het is als een leeg vat met een veelbelovend opschrift, maar zonder enige waardevolle inhoud. In de toekomst echter, als het huidige vertoon van de waardeloosheid van het vlees haar werk gedaan heeft, zal Israël het land tot vruchtgebruik in zijn gehele omvang ontvangen. En dan zal JHWH, hun Onderschikker, hun *hart* besnijden. Dit bewijst, dat de ware besnijdenis een innerlijke verandering moet zijn, niet een uiterlijke verminking.

Het belangrijkste verbond van de Hebreeuwse heilige Schriften is dat van de Sinaï met Israël, het volk, dat God Zich verkoos. Hierbij waren de gebruikelijke twee partijen aanwezig. Beide waren verplicht hun deel van de voorwaarden te vervullen, zoals wij in Ex. 19:5 lezen: “*Nu dan, indien gij aandachtig naar Mij luistert en Mijn verbond bewaart, dan zult gij uit alle volken Mij ten eigendom zijn, want de ganse aarde behoort Mij. En gij zult Mij een koninkrijk van priesters zijn en een heilig volk*”. Geen van deze voorwaarden was aan de verbonden van God met Noach en Abram verbonden. Zij waren geloofsmannen en waar geloof is, is het niet nodig deelname te eisen. Tegenwoordig hebben de gelovigen geen verbonden met verplichtingen om te houden, want die zouden niet naar het geloof noch naar de genade zijn.

Gods verschillende manieren om met Israël om te gaan.

In de loop van de geschiedenis van Israël heeft JHWH van tijd tot tijd de uiterlijke omstandigheden totaal veranderd. De natuurlijke vrijheid van de patriarchen werd een goed leven in Egypte ten tijde van Jozef en later tot het knellende juk van de slavernij. Op de tocht door de woestijn volgde de intocht in het vruchtbare land. Na de glorie van de eerste koningen kwam de wegvoering naar Babel en daarop de slavernij onder de andere volkeren. En nu, na hun ellendige en voortdurend bedreigde bestaan onder vreemde volkeren, keren zij terug naar huis, maar gaan eerst de ergste van alle vervolgingen tot nu toe tegemoet; daarop zal dan het herstel volgen, maar pas als hun Messias verschijnt in de hoogste nood om met hen Zijn koninkrijk op de gehele aarde op te richten. Als zij zonder deze voorbereiding hun heerschappij over alle andere volkeren hadden kunnen uitbreiden, zouden zij nooit echt van de zegeningen hebben kunnen genieten, noch zou hun voorbeeld zo leerzaam zijn voor de toekomst. Want God gebruikt de aarde als een toneel, waarop Hij Zijn eigenschappen openbaart, en doet dat door Zijn manier van omgaan met haar bewoners. Daardoor zullen ook de bewoners van de hemelen aanschouwelijk onderwijs krijgen.

Waarom een verbond van de wet?

Omdat het verbond van de wet van de Sinaï zo'n belangrijke rol in de Schrift speelt en toch in heel wat lijden en mislukkingen eindigde, zouden wij met recht kunnen vragen, waarom God dat verbond eigenlijk sloot en op welk doel Hij daarmee uit was. – Wat voor al Zijn eonische handelingen met Zijn schepselen geldt, geldt ook hier. Ze zijn een tentoonspreiding van Zijn heerlijkheid tot welzijn van het ganse heelal, niet alleen op aarde, maar ook in de hemelen en te midden van de hemelingen, en niet alleen tijdens de eonen, maar ook daarna. Zij zijn een cursus om het belang van geestelijke machten te illustreren. Ze tonen de zwakheid en de betekenisloosheid evenals de rebellie van het vlees, dat in hoge mate onder de macht van antigoddelijke geesten staat en alleen door Gods levendmakende Geest in de dood gehouden kan worden. Voordat dit geleerd is, kan er geen voleinding zijn, waarin God alles in allen is.

De nadere omstandigheden bij de wetgeving geven veel uitsluitel. Ze onthullen reeds de aard van de wet en wijzen op haar toekomst. Nadat Mozes de tafelen met de 10 "geboden" of "woorden" (zoals het in het Hebreeuws heet) ontvangen had, kwam hij van de berg af en verraste het volk bij de dans om het gouden kalf. Toen hij dit zag, smet hij de tafelen op de grond, want Israël had het eerste gebod al overtreden, voordat het dit ontving. En zo ging het van toen af aan. Weliswaar zeiden de Israëlieten: "Alles wat JHWH gesproken heeft zullen wij doen en daarnaar horen". Maar al hun *dad*en lieten het tegendeel zien. Zij spraken niet openlijk tegen, maar een geestelijk oog kon hun ware gemoedstoestand onderscheiden en de krachteloosheid daarvan afleiden uit de omstandigheden waaronder zij de wet ontvingen. Niet alleen hun eigen overtreding direct aan het begin, ook het stukbreken van de stenen tafelen door Mozes had hun dit moeten leren.

Met het tweede paar tafelen zou het vermoedelijk net eender zijn gegaan, als God Mozes niet bevolen had, deze in de ark onder het verzoendeksel te leggen. Luther schreef hier "Gnadenstuhl". De betekenis van deze daad wordt voor ons door deze onjuiste vertaling uiteraard verborgen. Het was op geen enkele manier een zetel of stoel, maar het *dekse*l op de "ark des verbonds van JHWH", waarin de "tafelen des verbonds" bewaard werden (Ex. 25:21). In het Hebreeuws heet het *kphrth* d.w.z. bescherming, Het beschermde tegen de wet, die eronder lag. Zonder deze bedekking had die het volk moeten doden.

De wet

Wat het beschermende deksel op de ark van het verbond moest bewerken, blijkt uit een voorval in Israëls geschiedenis. Toen de Filistijnen de ark roofden, werd deze voor hen tot een vloek. Want voor hen was de bescherming niet bestemd. Dus zonden ze de ark op een nieuwe, door twee zogende koeien getrokken wagen terug; hun kalveren hield men thuis. Tegen hun instinct in brachten de koeien de ark terug naar het huis van Abinadab (1 Sam. 6). Later ging David daar heen om hem naar de juiste plaats te brengen. Maar in plaats van hem op de schouders van de priesters te laten dragen, zoals de wet voorschreef, gebruikte hij eveneens een nieuwe wagen. Toen Uzza hem vastgreep, omdat hij dreigde te vallen, werd hij gedood (2 Sam. 6). Zo verging het hem, die de kist, waarin de wet bewaard werd, onbevoegd zelfs maar aanraakte. Israel had wel de wet, maar wee degene, die deze aanraakte!

Een andere betekenisvolle gebeurtenis wees op de verdwijnende heerlijkheid van de wet. Toen Mozes van de berg naar beneden kwam, straalde zijn gezicht. Maar deze glans verdween geleidelijk – een heenwijzing dat deze heerlijkheid voorbijgaand was en verbleken moest. Dus legde Mozes een doek over zijn gezicht, opdat de kinderen Israëls niet zouden zien, dat God de wet te niet zou doen (2 Cor. 3:12-16). Zoals de apostel Paulus het uitdrukt, ligt deze bedekking nog steeds op het hart van allen, die hem willen vasthouden, totdat Israël zich tot de Heer omkeert, als het nieuwe verbond in hun hart geschreven wordt.

Omdat de wet geen kracht had de ontvangers ervan in staat te stellen hem ook te houden, zou hij een nutteloze mislukking kunnen lijken. Als wij echter Gods bedoeling ermee kennen, is hij een volmaakt succes. Als de mensen hem hadden kunnen houden, dan had hij zijn doel gemist. Maar hij moest kennis van de zonde geven (Rom. 7:7). En de *zonde* begaan in het licht van het verbod, werd tot een *krenking* van God. Ze was niet alleen maar een vergissing, maar een slag in Zijn gezicht.

Wij zijn niet onder dit verbond van werken of van wetten, maar zijn lange geschiedenis van falen is vol nuttig onderwijs voor ons en voor alle komende tijden. Het is zelfs het principe van de kennis van de noodzaak tot redding.

Een gebeurtenis maakte ooit diepe indruk op mij. Nadat Samuël Saul bevolen had Amalek en zijn kudden met de ban te slaan, spaarde Saul de beste dieren, om deze aan JHWH te offeren. Daarop zei Samuël: “Heeft de **HERE** evenveel behagen in brandoffers en slachtoffers als in het gehoorzamen aan de stem van de **HERE**? Zie, gehoorzamen is beter dan slachtoffer, opmerkelijk is beter dan het vet van rammen”. (1 Sam. 15:22, HSV). Dit leidde tot de verwerping van Saul. Offers zijn goed en aan te bevelen, maar als ze niet met Gods wil overeenstemmen hebben ze geen enkele waarde. Ach, hoe velen brengen Hem ook nu nog echte offers, die toch niet naar Zijn woord zijn. Laten wij in de allereerste plaats ernaar streven ons aan Zijn Woord te houden. Dan zullen onze offers voor Hem aannemelijk zijn.

Vandaag de dag worden mensen hoog geëerd, die veel voor iets offeren, wat niet overeenkomt met Gods plan en Zijn wil. Als wij onder de wet zouden zijn, zoals Israël dat was, dan zouden de gevolgen nog ernstiger zijn. Maar onder de genade is er geen veroordeling, hoewel er een verlies aan loon voor de *Bêma* van Christus zal zijn. Veel van onze beste “christelijke” werken en een levenslange inzet zullen het vuur niet overleven (1 Cor. 3:13). Veel betrokkenheid bij wereldverbeteringsplannen en inspanningen om nu “het Rijk Gods te bouwen” is niet volgens Zijn programma. De ijverigste en beste vakman wordt nutteloos, als hij de plannen van de Meester

minacht. Maar hoe veel “Rijkgodswerkers” negeren de blauwdrukken, die God voor ons heeft neergelegd in Zijn Woord!

Het is zeker goed om de wet te bestuderen en de 10 geboden uit het hoofd te leren, zoals dat in christelijke kringen gebruikelijk is. Maar jezelf stellen onder de geboden zonder de bescherming van het met bloed besprengde, beschermende deksel heeft een dodelijke uitwerking. In de geest zouden alle gelovigen, die de wet proberen te houden, net als Paulus moeten zeggen: “Want ik ben door de wet voor de wet gestorven om voor God te leven” (Gal. 2:19). De wet is niet een weg van leven, maar van dood. Daarom lijkt voor ieder, die in Christus het leven vond, het hele naamchristendom ook als een geweldig kerkhof van onbegraven lijken. De wet heeft hen gedood, zonder dat Christus hen uit de doden opwekte.

In de toekomst, als Israëls onvermogen volledig bewezen is om zich geestelijk te besnijden en de wet te houden, wordt aan het volk een *nieuw verbond* gegeven, in de Statenvertaling abusievelijk het “nieuwe testament” genoemd (Matth. 26:28). Het offer, dat zijn bloed moest vergieten om het verbond geldig te maken, is Jezus Christus. De aanname, dat het Griekse woord *diathêkê* (verbond) ook een testament aanduidt, komt door de verkeerd begrepen verklaring in Hebr. 9:15-17. Omdat van de dood sprake is, waardoor zo’n verbond van kracht wordt, meende men, dat het gaat om de laatste beschikking van een gestorvene, omdat de bijbelvertalers weinig kennis hadden van de gebruiken in de oudheid bij het sluiten van verbonden.

Het oude verbond werd door God in *steen* gebeiteld, maar het nieuwe wordt in de *harten* geschreven (Hebr. 8:8-12). In plaats van Israël te beproeven vanwege de wandaden, zal Hij met het volk verzoend zijn en hun zonden niet eens meer gedenken. Het grote verschil met het verleden is dat *Hij* dan alles doet en niets meer van hen eist. Zoals bij de eerste verbonden, die niet op menselijke voorwaarden waren gebaseerd, neemt God opnieuw alle verantwoording op Zich. Aan de mens werd de gelegenheid gegeven een verbond te houden – en hij faalde. Nu wordt het duidelijk zichtbaar, dat alle zegen van God komt en niet via verbonden, waar wij bij betrokken zijn.

Opdat iedere mond gestopt zal worden

Om zowel Zijn gerechtigheid als ook Zijn genade gedurende de eonen te onthullen, gebruikt God allerlei middelen en methoden. Meestal is er een sterke tegenstelling zoals tussen Adam vóór en ná zijn overtreding, tussen het kwaad van de boze eonen en de zegen van de laatste twee eonen onder de heerschappij van Christus. God gaf Adam één enkel verbod en stond toe dat de gevolgen van zijn ongehoorzaamheid al zijn nakomelingen zouden treffen, door allen tot zondaren te maken (opdat Hij Zich over allen zal ontfermen). Daardoor leerde de hele schepping, wat het betekent Hem niet te gehoorzamen. Aan Israël gaf Hij vele voorschriften en een lange keten van kansen en beproevingen om te bewijzen, dat de mens, of hij nu onwetend is of verlicht, zonder Gods aanwezigheid en macht volkomen hulpeloos is.

In de loop van dit vertoon van de zondigheid van de zonde, werd het succes aanzienlijk vergroot door de keuze van een speciaal volk, dat zo veel voorrechten genoot en desondanks faalde, hoewel het een heilige wet ontvangen had, die de rechtvaardige eisen van God openbaarde. Dit maakte een gewone zonde tot een *overtreding*, zodat het op de meest flagrante manier zichtbaar werd, hoe hopeloos de toestand van de mens is. Met de wetgeving werd Israël ook een tot in detail geregeld offerritueel voorgeschreven, zodat zij zich ook van Gods manier om met de zonde om te gaan bewust zouden worden. Dit bereidde hen voor, om de rechtvaardiging van de zondaar door de

aanneming van het offer van Christus te erkennen. En het onthulde hun de liefde van God in de overgave van Zijn Zoon.

De betekenis van de wet werd nog vermeerderd, doordat deze door een tweevoudig werkzaam verbond begeleid werd. Er werd niet alleen tegen de overtreders met een vloek bedreigd, maar aan degenen, die de wet hielden, werd zegen beloofd. Deze aansporing moest de invloed ervan vergroten en de mensen tot gehoorzaamheid aanmoedigen. Tegelijk echter was deze belofte zeer nuttig om de volkomen verdorvenheid van de zondaar zonder Gods ontferming te bewijzen, opdat iedere mond gestopt zou worden (Rom. 3:19,20).

Hoewel het verbond van de wet alleen met het uitverkoren volk gesloten werd, was Gods doel hiermee niet beperkt tot dit volk. Israël was als een toneelspeler, die tot lering van anderen een stuk opvoert. Het moest een treurspel van mislukking in scène zetten, tot welzijn van de hele overige mensheid en waarschijnlijk ook van alle redelijke wezens in het heelal, die dezelfde les hieruit zullen leren. Dat geldt in dit beheer van de genade vooral ook voor ons, die niet onder de wet zijn. Wij zouden de les van de wet leren van hen, aan wie hij gegeven werd. Paulus grijpt er vaak op terug om de waarheid voor vandaag te benadrukken, echter niet om ons onder de wet te stellen, maar om ons van de vloek ervan te redden.

Drie ontwikkelingen van het verbond

Gods verbond wordt op drie manieren gepresenteerd. In Israël richtte de letterlijke wet zich tot het *vlees*; zo bracht hij in het verleden de *dood* voort. In de toekomst echter zal hij door het *hart* vervuld worden en tot *onderschikking* leiden. Nu wordt dit verbond door een ander vervangen, dat van de *Geest*, die *leven* verleent. Deze drie mededelingen moet men uit elkaar houden en ieder op zijn plaats laten. De algemene doodstoestand van het christendom komt voor het grootste deel, doordat men zich onder gedeelten van de letterlijke wet stelt en daardoor in slavernij geraakt, terwijl de geest, het geloof en de genade worden overgeslagen. Bovendien zijn de teksten, waarin wij deze verbonden in de Schrift vinden, al een leerzame aanwijzing voor hun doel en karakter. Exodus vertelt ons over het *begin* van de Israëlitische natie naar het vlees; de Hebreeënbrief handelt over dit volk, *nadat* Christus geofferd werd. In hoofdstuk 3 van de 2^e brief aan de Corinthiërs schrijft Paulus hierover aan gelovigen uit de natiën.

Het nieuwe verbond

Wij lezen in Hebr. 8:10 – “*Want dit is het verbond, waarmee Ik Mij verbinden zal aan het huis Israëls na die dagen, spreekt de Here: Ik zal Mijn wetten in hun verstand leggen en Ik zal die in hun harten schrijven*”. Het oude verbond werd met hen gesloten op de dag, dat Hij hen uit Egypte de woestijn in stuurde. Dat verbond had hen rechtstreeks in het land zullen brengen, maar hun ongehoorzaamheid hield hen tegen. Het nieuwe verbond komt *na* de grote verdrukking, als het Koninkrijk wordt opgericht. Bovendien komt het na de lange en leerzame tijd van hun onbekwaamheid om de wet te houden, die Mozes hun gaf. Zij mogen misschien iets van het wezen van de Sinaiwet begrepen hebben, maar nooit, dat alleen hun Onderschikker het hun mogelijk kon maken die te houden.

De wetten van het oude verbond waren in steen gebeiteld en werden haastig onder het beschermende, met bloed besprengde deksel van de ark in het heilige der heiligen verborgen. Men mocht niet wagen hen te naderen, want dat betekende de dood. Maar nu, sinds Christus gestorven is

en Zijn bloed voor allen voldoende is, wordt de wet in hun harten (het middelpunt van hun hele wezen) geschreven. Door Gods werkwijze met hen onder het oude verbond leren zij Hem als Onderschikker te erkennen, en tegelijk dat zelfs onderschikking zonder Zijn kracht onmogelijk is. De instemming van hun hart met Zijn wetten zal hen ook in staat stellen deze op te volgen wanneer Christus op de troon van Zijn Koninkrijk zit.

Daarom kan Hij ook zeggen: “*En Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn*”. Als wij bedenken, dat de titel “God” eigenlijk “Onderschikker” betekent, zullen wij nog beter begrijpen, dat Israël dan als natie een positie zal bereiken, die dicht bij de volmaaktheid komt, als allen Hem ondergeschikt en allen met Hem vertrouwd zullen zijn, vooral in Zijn hoedanigheid van Onderschikker.

Het offer van Christus heeft in Gods werkwijze met de zonde en de wetteloosheid een wisseling van vitaal belang veroorzaakt. Vroeger werd een offer meestal *na* de zonde geslacht, zodat de zondaar niet beschermd was, voordat dit plaats vond. Maar nadat het grote Zondoffer gebracht was (niet alleen voor de voorbije, maar ook voor alle toekomstige schuld), zijn de daardoor beschermden voor altijd veilig, zelfs voordat zij zondigen. Onder het nieuwe verbond zal God genadig² zijn wat betreft hun ongerechtigheden en aan hun zonden niet meer denken (Hebr. 8:12, HSV).

Maar wij moeten niet denken, dat de Israëlieten in het Koninkrijk helemaal niet meer zullen zondigen of de gehele wet altijd houden. Maar nu Christus geleden heeft en gestorven is, zijn ook wij, die uit de heidenen zijn, inderdaad *gerechtvaardigd* zonder al die werken van de wet. Hoe veel te meer zal Hij dan genadig zijn voor Zijn volk! Waarschijnlijk zullen zij nog af en toe zondigen, net als wij, maar hun hart is daar niet bij betrokken. En zij hebben dan een toereikend Offer, alleen hoeft het niet meer geslacht te worden *na* de gepleegde daad, want het werd al op Golgotha gebracht.

Verzoening³ (letterlijk: bescherming) valt in de Heilige Schrift altijd alleen Israël ten deel. Paulus spreekt daar nooit over, behalve in Rom. 3:25, waar hij over het verzoendeksel⁴ schrijft. Hier refereert hij aan de zonden onder de wet, terwijl God tegenwoordig veel verder gaat en ons rechtvaardigt. Maar zolang er een wet is, kan er geen rechtvaardiging zijn voor degene, die de wet breekt, maar alleen verzoening⁵, d.w.z. de bescherming door een zoenoffer.

Ons “verbond”

Vanuit het oogpunt van de stijlfiguur van het verbond, hebben de gelovigen van vandaag ook een verbond in plaats van het verbond dat met Israël werd gesloten. Doordat Paulus de twee met elkaar vergelijkt, kunnen wij veel over beide verbonden leren. Daar bijna de gehele christenheid tegenwoordig aan Israëls “stenen” verbond vasthoudt, vooral aan de “tien geboden” en een bedekking op het hart heeft, net als de Joden, zou het van groot belang voor ons moeten zijn de bespreking van de apostel van die beide verbonden te bestuderen, zoals in 2 Cor. 3, waar hij op het verschil van die twee wijst. Voor hem is *ons* “nieuwe verbond” een zaak van het hart en niet van de wil. Hij gebiedt niemand om iets te *doen*, zoals Mozes, maar houdt zich alleen aan God, Die ons allen verandert van heerlijkheid tot heerlijkheid i.p.v. van heerlijkheid tot duisternis.

² Letterlijk: verzoend – Gr. *hileos* (van: *hilaskomai*).

³ Grieks: *hilasmos*.

⁴ Grieks: *hilasterion*.

⁵ Grieks: *hilasmos*.

Paulus treft meteen aan het begin de grondtoon, waarop bij hem alles afgestemd is: *geen* vertrouwen in zichzelf, maar *volledig* vertrouwen op God. Zelfs hij, de heraut van ons verbond, acht zichzelf niet in staat om het bekend te maken, zonder dat God hem dit mogelijk maakt; want het karakter van dit verbond is precies het tegenovergestelde van het oude. Dat was een verbond van de letter, dat niemand kon houden en dat daarom doodde. Het onze is een verbond van de geest, dat daarom leven verleent.

Nadat Mozes tot het volk had gesproken, bedekte hij zijn blinkend gelaat; zo verborg hij de heerlijkheid van de wet niet voor hen. Maar nadat hij haar zichtbaar had gemaakt, nam zij af en verdween. *Dát* verborg Mozes voor het volk; en Israël heeft het daarom nooit begrepen. Zelfs nu nog weigeren de Joden de krachteloosheid van de wet als zegenbrenger toe te geven. Dat de wet zo niet werkt, ligt aan *hun onvermogen* hem te houden.

Inderdaad kwam de wet in heerlijkheid (zoals het blinkende gelaat van Mozes getuigt), hoewel het een bediening van de dood was. Maar de glans verbleekte, omdat de wet niemand rechtvaardig kon maken. Wat verdween was een oppervlakkige, zichtbare manifestatie. Ons verbond heeft een geestelijke, onzichtbare heerlijkheid. Paulus had het niet nodig de aanvang en voortgang ervan te verbergen; ze komt in zijn vroege brieven stralend tevoorschijn. En zijn latere brieven overtreffen deze nog aan heerlijkheid. Wij, die deze heerlijkheid weerspiegelen, worden door haar stralen omgevormd van heerlijkheid tot heerlijkheid naar het beeld van de Heer. De lichtsterkte van de Mozaïsche wet weerspiegelde zich nooit in de gezichten van degenen, die hem ontvingen, maar veelmeer de toenemende duisternis ervan.

Vandaag ligt in Israël niet alleen een bedekking op het gelaat van Mozes, maar ook op de afzonderlijke harten. Slechts een straal van de heerlijkheid van de Heer kan dit opheffen. Als Hij komt en hun alle zegen brengt, die de wet beloofde en die zij door hun wetteloosheid verbeurden, dan zullen zij hun onvermogen om het nieuwe verbond te houden belijden, waarin Hij alleen de enige en blijvende Krachtbron is.